

Datorprogram som hjälp för att skapa »minneskartor«

Beprövad studieteknik nu i elektronisk form

Att använda mindmapping som studieteknik föredras av många framför »traditionella anteckningar«. Tekniken, vilken har visat sig effektivt bland till exempel medicinstudenter, finns nu även som datorprogram. Jonas F Ludvigsson har under en månads tid testkört programmet.

JONAS F LUDVIGSSON, med dr, ST-läkare, Barnkliniken, Örebro
(jonasludvigsson@yahoo.com)

II Studietekniken mindmapping introducerades för allmänheten (och för mig) i början av 1980-talet [1]. Jag tog själv upp tekniken och är sedan 20 år tillbaka en hängiven mindmap-användare. Nyligen visade Farrand och medarbetare i en randomiserad studie av 50 medicinstudenter på effektiviteten av mindmapping [2].

Mindmapping har även använts i undervisning av personal och patienter [3]. Under min tid som medicinstuderande i Linköping ägnade vi oss flitigt åt en förenklad mindmapping när vi »brainstormade« på våra studentgruppträffar.

Under en månads tid har jag haft möjlighet att utvärdera dataprogrammet ConceptDraw Mindmap, CM (för tekniska detaljer se Fakta 1) med vars hjälp man enkelt skapar mindmaps.

Att jobba med ConceptDraw Mindmap

Det är lätt att komma igång med CM, manualen är visserligen skriven på engelska men den är tydlig.

Du kan skapa mindmaps på flera olika sätt i CM genom att:

1. utgå från en helvit sida och klicka i

dess mitt och sedan skapa en mindmap med hjälp av programmets olika »knappar«,

2. använda en mall,
3. stegvis rita en mindmap med hjälp av en »mindmap-assistent«,
4. använda »brainstorm-funktionen«,
5. importera en outline (se Fakta 2) från ett annat program (till exempel MS Word).

För nybörjaren är det sannolikt enklast att använda assistenten. Här ombeds du skriva en rubrik samt underrubriker. Du kan själv välja en symbol att ha som centralt tema för din mindmap. När du har skrivit in alla underrubriker klickar du på *Finish*, och vips upprättas en mindmap.

Varje »gren« i mindmapen går sedan att flytta, uppåt-nedåt och åt höger-vänster. Fastän mindmapen nu är utritad är det lätt att gå in och ändra i den, både till form, struktur och innehåll.

Den färdiga mindmapen kan exporteras i bland annat HTML-format, PDF-format och MS Powerpoint-format. Det gör det möjligt även för den som saknar ConceptDraw Mindmap att titta på mindmapen.

När man skriver ut en mindmap i CM kan man råka ut för att den hamnar på olika utskriftssidor. Det löser man enklast genom att under *File* gå in i *Document properties*, därefter *Page* och sedan i *Page size* välja *A4*. I och med det anpassas din mindmap till en liggande A4-sida.

Outline gör mindmap

Brainstormfunktionen gör det möjligt att i en separat ruta i programmet skriva ned de ord du senare vill ha med i mindmapen. Mindmapens struktur bestäms du genom att använda de kortfunktionsknappar som kantar själva arbetsdokumentet.

Det går även att göra en så kallad outline i MS Word (ett program som har

stavningsfunktion, se Fakta 2) och sedan importera innehållet till CM. Notera dock att Word-dokumentet sedan sparas som »text« och inte i Word-form för att det ska kunna läsas av CM. I Fakta 2 ges ett exempel på en outline som programmet sedan omvandlar till en mindmap (Figur 1).

Programmets utseende

ConceptDraw Mindmap har en palett av knappar runt arbetsdokumentet. Knapparna är lagom stora och symbolerna på dem intuitiva. Här ges möjlighet att ändra färg, stil och storlek på ord och grenar. Även hjälplinjerna kan modifieras.

CM kan göra mycket med din mindmap inklusive att infoga textrutor med separat text, skapa länkar till Internet och lägga till små textrutor vilka öppnar sig och ger extra information för den som läser CM-dokumentet i elektronisk form. Inbyggt i programmet finns flera bildbibliotek. Det är lätt att importera bilder till mindmapen, både från CM och egna bilder.

När som helst kan man med en knapptryckning starta funktionen Brain wizard. Brain wizard är till funktionen identisk med Brainstorm-funktionen.

Programmets användningsområde

Programmet är lämpligt för den som vill skriva rent sina mindmaps och för den som vill visa sina mindmaps för andra eller skicka dem över Internet.

En elektronisk mindmap kan lätt uppdateras utan att bli kladdig, och det är lika lätt att avlägsna data som att lägga till. Med tiden kan fokus förändras, och man kan utifrån delar av en gammal mindmap bygga en ny.

Jag tror även att programmet kan vara användbart när man brainstormar i grupp och alla deltagare senare vill ha en kopia av de tankar som kommit fram under brainstormingen.

Målgruppen torde vara stor: Både studenter, lärare på universitet, kliniskt verksamma läkare och inte minst anställda inom läkemedelsindustrin kan ha glädje av CM.

Genom att använda programmets mall slipper nybörjaren en initial osäkerhet när han/hon skapar sina första mindmaps. Mindmapping är roligt!

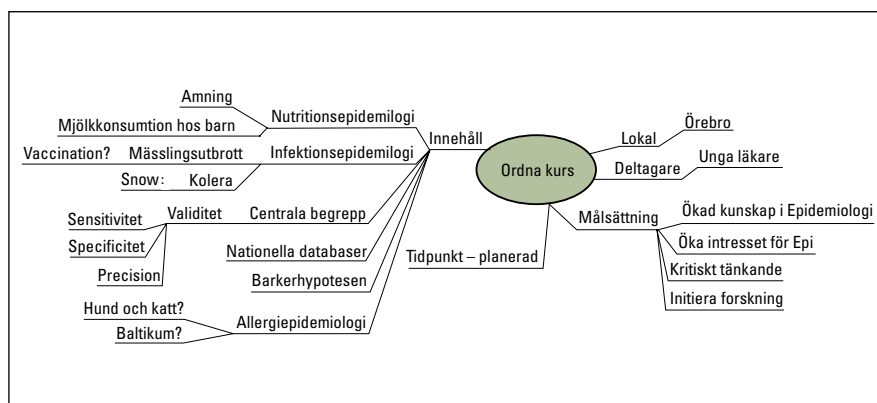
En av få nackdelar med programmet

II Fakta 1

ConceptDraw Mindmap

Systemkrav: Windows 95, 98, 2000, Windows me eller NT 4.0 (Pentium eller bättre processor). Mac OS 8.5 eller senare (Power PC, 32 MB RAM).

Återförsäljare: www.conceptdraw.com
Testdator: Macintosh Ibook 300 MHz, 160 MB RAM.

Figur 1. Exempel på hur en mindmap kan se ut efter en outline (Fakta 2).

II Fakta 2

Exempel på outline (översikt) som sedan kan omvandlas till en mindmap (se Figur 1).

Ordna Kurs

Innehåll

Nutritionsepidemiologi

Amning

Mjölkkonsumtion hos barn

Infektionsepidemiologi

Mässlingsutbrott

Vaccination?

Snow: Kolera

Centrala begrepp

Validitet

Precision

Sensitivitet

Specificitet

Nationella databaser

Barkerhypotesen

Allergiepidemiologi

Hund och katt?

Baltikum?

Lokal

Örebro

Tidpunkt – planerad

Deltagare

Epidemiologer

Målsättning

Ökad kunskap i Epidemiologi

Öka intresset för Epi

Initiera forskning

Kritiskt tänkande

Systemkraven är låga (se Fakta 1).

Jag ser i ConceptDraw Mindmap ett spännande verktyg för utbildning, presentation och organisering.

*

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.

Referenser

1. Buzan T: Använd huvudet bättre. Göteborg: Managementgruppen; 1982.
2. Farrand P, Hussain F, Hennessy E. The efficacy of the »mind map« study technique. Med Educ 2002;36:426-31.
3. Micheline CA. Mind Map: a new way to teach patients and staff. Home Healthc Nurse 2000;18:318-22.

är att man inte kan vinkla hjälplinjerna (linjerna orden står på), de är och förblir i horisontalläge medan den som ritat en fri mindmap kan vinkla linjerna hur som helst (till exempel 15, 30, 32, 48, 72 grader). En annan nackdel är att det inte går att skriva på hjälplinjerna som förbinder underrubrik 1 (i Figur 1: innehåll, lokal, tidpunkt, deltagare, målgrupp) och det centrala temat (ordna kurs).

Programmet finns för Mac och PC.